Ч. 180 (10.857) Львів, неділя 15. серпня 1926 Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За місце в Раді Ліґи Націй.

Берлін, 13. серпня 1926.

Ціла тутешня преса містить алярмуючі вісти з Льондону, Парижа й Женеви, в яких заповідаються великі труднощі в нарадах комісії для справ реорганізації Ради Ліґи головно ізза становища Польщі, яка висуває три домагання: 1) Польща входить до Ради Ліґи одночасно з Німеччиною; 2) Польщі забезпечується поновний вибір по трьох роках; 3) Загальне зібрання не може відкликати з Ради непостійного члена, поки не скінчиться його мандат.

З Мадриду повідомляють, що міністр закордонних справ, реферуючи на засіданні ради міністрів поручені йому справи, заявив між иншим, що рада міністрів апробувала дотеперішню лінію поступовання Еспанії в справі місця в Раді Ліґи. Дальше заявив, що Еспанія, як з огляду на своє географічне положення, так з огляду на свої національно-державні інтереси не моглаб бути неприсутною при вирішуванні справи Танжеру, яким займаються тепер усі канцелярії.

Події в СРСР.

Варшава, 13. серпня 1926.

По відомостям з Москви опозиція вислала до Сталіна лист, в якому протестує проти переслідувань членів опозиції в Москві і на провінції. Характеристичним уступом листу є критика діяльности офіціяльного напряму в політбюрі, якому закидається, що він спрямовує вістря переслідувань до опозиціоністів жидівського походження. В листі вказується на сливе одночасні димісії комісарів-Жидів Печерського і Гольдмана, одного з вищих урядовців комісаріяту торговлі Гольдштайна, управителя синдикату футрами Лапідуса, вищого урядовця совнархоза Штерна й ин. Цікаво, що всі майже визначніші опозиціоністи, як Каменєв, Зіновєв, Троцький, Лашевич, Стєклов і б. ин. є Жидами. Про „урядовий антисемітизм“ в СРСР. пише також берлінський „Руль“, зазначуючи, що він обявляється головно масовим звільнюванням урядовців-Жидів.

Чічерін протестує проти французько-румунського порозуміння.

Москва, 13. серпня 1926.

Народній комісаріят закордонних справ у найблищому часі запротестує проти французько-румунського порозуміння. Чічерін вкаже в ноті на безсумнівну тенденцію договору, зверненого проти інтересів СРСР як у територіяльній ділянці (справа Бесарабії), так і в економічних справах. Московська преса стверджує, що Поанкаре примінює супроти СРСР. систематично ворожу політику, котра робить Францію зовсім залежною від імперіялізму Вел. Британії.

Збросння Румунії.

Букарешт, 13. серпня 1926.

Румунський міністр війни опрацював плян збросння на 10 літ. Рада оборони краю радитиме над тим пляном під проводом короля.

Болгарія схильна до уступок.

Париж, 13. серпня 1926.

„Матен“ пише, що міністр закордонних справ Болгарії повідомив французького посла в Софії, що болгарський уряд готов поробити якнайенерґічніші заходи, щоби не повторилися граничні ексцеси.

Переговори анґл. посла зі Штреземаном.

Льондон, 13. серпня 1926.

Дипльоматичний співробітник „Дейлі Тел.“ повідомляє про останні переговори в справі окупаційних військ. Справу обговорював англійський посол у Берліні з мін. Штреземаном. До порозуміння ще не дійшло. Англійський уряд бажає порозумітися з Поанкаре і Бріяном, заки займе остаточне становище супроти німецьких домагань.

Чічерін їде до Візбадену.

Берлін, 13. серпня 1926.

„Берлінер Тагеблят“ повідомляє, що Чічерін заповів свій приїзд на короткий побут до Візбадену при кінці слідуючого тижня. Подорож не має офіціяльного характеру.

Амбасадор Зл. Держав кинув Мексик.

Ню Йорк, 13. серпня 1926.

Амбасадор Злучених Держав у Мексику покинув столицю Мексика. Заступати його буде шарже д'афер. Виїзд амбасадора не означає зірвання взаємин між Злученими Державами і Мексиком.

Вибух муніції на Мадярщині.

Будапешт, 13. серпня 1926.

Вчора на острові Цепель вибухла муніція в фабриці муніції Вельша (найбільшій на Мадярщині). Детонацію чути було в цілому місті. Вибухло около 30 тисяч кг. пороху. Число тяжко й легко ранених виносить до 300 осіб. Місце катастрофи окружили сильним кордоном війська, бо бояться дальших вибухів. Одні кажуть, що причиною вибуху комуністичний атентат, инші, що вибух повстав наслідком удару грому.

Висвячення о. Гушни відложене.

Варшава, 13. серпня 1926.

Канцелярія св. синоду православної церкви в Польщі заперечує вісти про визначення речинця висвячення о. Гушни на православного епископа латинського обряду на день 15. серпня ц. р. Православна церква в Польщі не поробила ніяких приготувань ані до номінації о. Гушни на православного епископа, ані до його інтронізації.

Зачувати, що іменування о. Гушни православним епископом відложено на необмежений час головно тому, що більшість його вірних від нього відвернулася, не маючи охоти переходити гремільно на православя.

Проф. Кеммерер у Львові.

Львів, 14. серпня 1926.

Члени американської місії експертів під проводом проф. Кеммерера приїхали в пятницю 13. ц. м. до Львова. Передполуднем відбув проф. Кеммерер і Бродерік конференції з представниками польських і жидівських банків, а проф. Люц провірював діяльність Львівської Скарбової Палати. Сьогодня відбудуться дальші конференції. Побут місії у Львові має на меті докладне ознайомлення з господарським положенням Східної Галичини. Місія задумує відвідати всі важніші центри в поодиноких дільницях Польщі.

Повільна ліквідація.

Ще про „шпіонську аферу“.

Роздута польською пресою до фантастичних розмірів т. зв. шпіонська афера маліє і дрібніє з дня на день від хвилі, як опинилася поза межами впливів політичної поліції та вступила на правильний шлях судового доходження. Одного за другим випускають на волю арештованих, звезених з ріжних місць Галичини до слідчої тюрми краківського суду. Діється те, що ми передбачували і про що ми писали. Наробивши багато шуму і „галасу“, освітливши і поставивши цинічно цілу справу, приправивши її шовіністичним сосом, польська преса йдучи на руку також політичній поліції, нацьковувала на Українців польську публичну опінію, обнижувала перед світом та оплюгавлювала український національний рух. Загальопувалася вона була в тій нечесній та плюгавій роботі до тої міри, що прокуратура при краківському суді вважала за доцільне інтервеніювати в цій справі перед прилюдною опінією, та скроплювати на зимно розгорячковану фантазію шовіністичної польської преси. Прокуратура видала відомий і друкований в нас комунікат, та його не передрукував ні один львівський польський щоденник із тих, що так ганебно плекали клевету, що давали таку нестримну волю недужій фантазії та змальовували в виді страхітливої апокаліптичної потвори українську небезпеку, тим разом у виді „нечуваної розмірами шпіонської афери“.

Нині довідуємося, що в суботу дня 7. цього місяця випустили з краківської тюрми дальших пять арештованих, а то:

Гузара Р. зі Львова, Волощака Семена з Мисловиць, Мокрецького Ст. з Кобиловолок і Чорняка С. з Перемишлян, а крім них одного Поляка.

Нині находяться у краківській слідчій вязниці ще такі арештовані:

зі Львова: Грещак І., Ключенко і Костенюк; з Перемишля: Наконечний Іван (військ. урядовець), Наконечна Анеля (семинаристка), Борило Марія, Борило Юлія, Дутко Михайло (правник), Горник Степан (правник), Чупило Дмитро, Березка В. (медик), Заблоцький Павло, Дутко Петро (слюсар), Забавський Volод., Дмитраш Семен, Яцків Степан (студент), Побідинський адв. мунд.), Колодій Василь (фільос.), Покладок Іван (ст. ветер.), Кубрак Волод., Совган Іван (ст. ветер.), Вахняк Теодор (слюсар), Пішак Іван (гімн.), Генгало Волод., Коморовський Петро, Пеньонжек Мих. (плютоновий), Зембільський В. (роб. військ. магаз.), Соболь Іван (студ.), Гесс Маріян; з Яворова: Хархаліс Остап (студ.), Прокопович Остап (швець); з Кракова: Семаківський Теодор (військ. урядовець), Пітчинська Володимира, Гусаківська Анна, Котович Маріян (студ.), Олексин Осип, Павлюк Василь, Яросевич, Кочан Омелян.

Повідомляють нас, що на днях мають вийти на волю:

Березка, Т. Вахняк, Т. Солган, І. Побідинський, І. Грещак і Соболь.

Всі арештовані перебувають, як нас інформують, у дуже важких тюремних обставинах. Харчу ніхто їм не доставляє і всі остають на тюремному харчі. Судова влада дозволила на доставу харчів споза тюрми і є надія, що скоро повстане там комітет, що буде опікуватися вязнями та займеться доставою харчів для них.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного долара в приватних оборотах 9·[illegible] зол. при спокійній тенденції.

За душу молодого покоління.

Львів, 15. серпня 1926.

Так, як досі мається справа, не помічається ніяких виглядів поправи в шкільній ділянці. Чинник умової культури є чинником отупіння, інструментом розкладу всього того, що для кожного Українця є святе і величне.

Можемо цінити відважну щиріость і безпомічність мін. Суйковського, з якою він чи то виявляє свою іґноранцію в шкільних справах, чи то заслонюється „законністю“ проф. Ст. Грабського. Одначе не можемо, як проф. Суйковський, безпомічно розводити руками, не можемо заслонюватися тягарем насилля. Очевидно, для керманича освітнього ресорту в Польщі справа здевастованого українського шкільництва в найкращому випадку може бути байдужою, якщо він тим чи иншим способом не акомодується до руїницької шкільної політики Ст. Грабського. Та для нас це справа першорядної ваги, справа каменоугольна. Тут іде про найважніший, основний чинник умової культури, про освіту, формування душі і кристалізацію світогляду всього молодого покоління української нації по цей бік рижської смуги. Все українське громадянство мусить взяти цю справу як найпершу з усіх, мусить її під теперішню пору поставити на чолі всіх справ і за її здійснення, за привернення школі на українській території її характету, її справжньої культурної ролі, її освітнього післанництва перевести боротьбу до кінця, аж до повного успіху, до безсумнівної побіди. Розуміється, що засоби боротьби, а радше оборони в її ході будуть накинені нам противником. А в гру мусять увійти всі чинники внутрішні і зовнішні, субєктивні й обєктивні: громадські українські чинники — як освітньо-культурні, так і політичні, батьки дітей і самі діти, уряд і сойм, культурні й політичні установи на території сучасної Польщі і поза нею, чинники громадські, державні, міжнаціональні (головно тзв. меншостеві) і міжнародні. Твердо ставши на грунт оборони основного чинника умової культури, ми не сміємо прогаяти, ні поминути нічого й нікого, що може нам допомогти вернути українській школі її величній характер і культурне післанництво.

Міністр освіти Суйковський спрямовує нас на шлях безвиглядних прохань і протестів по лінії бюрократичного шлендріяну. Щож? Мусимо використати і цей засіб, хоч згори маємо пересвідчення про його недоцільність. Але тим способом ми повинні створити грунт для польського уряду, для міністра освіти для виявлення його доброї волі, для створення основи під трансцедентальну „моральну санацію“. Одначе це повинен і мусить бути тільки вступ до цілої акції. Бо навіть при найкращих умовинах для направи страшної кривди, заподіяної українському народові, ми не зможемо осягнути всього того, що нам належиться. Відома прецінь фраза пос. Тугутт про чотиро- чи десятьповерхові домагання Українців.

Перед кількома днями вся українська преса, дбайлива про школу, помістила зразок прохань і протестів у справі привернення українського характеру школам на

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Д-р мед. Евген Олексій

189 ординує 3—3

в недугах жіночих і акушерії

Львів, Жоннівська 85.

доїзд трамваєм 5, 9, (стація біля хати).

Подяка.

Вп. п. д-рові В. Кобільникові в Самборі, складаю цею дорогою слова щирої подяки за ратунок з тяжкої ниркової недуги.

П. Чижович.

ПРИЙМУ ученика з інтеліґентної родини на станцію. Дбайлива опіка і педагогічний провід. Зголошення під „Львів 10" до „Діла". 245

ПРОДАМ дім о 10-ти убікаціях з городом, 2 покої, кухня і 1 окремий покій, вільні. Вул. Горішня Павлінів 4 у господаря.

ПІДПРИЄМЕЦЬ будови доріг, реґуляції рік та брукових робіт кінчить на днях контрактову працю, після укінчення якої поручається П. Т. Інжинірам. Роботу виконує фахово, солідно та по приступних цінах. Зголошення: Мартинюк, Львів 15, Сигнівка 193. 241

СТАНЦІЯ для учеників або учениць з харчем. Опіка солідна, фортепян в дома. Зголошення приймає з чемности п. Черевко, пл. св. Духа, каса Б. 230 2—2

Завдяки чому пере

РАДІОН?

Завдяки прикметам добірного мила, яке зовсім стирає бруд. Одночасно коли перемо білля, кисень, який добувається робить білля сніжнобілим і не нищить його. Воно дає гарантію, що не має в собі хльорку та инших шкідливих домішок.

1.	2.
„SATURNIA" S. Akc. Wydział „RADION" **Warszawa** Skrzynka pocztowa 149.	Прошу вислати безплатний зразок „Радіон" Прізвище: ______ Місце: ______ Адреса: ______ Діло—Львів.

Купон 1. треба виповнений наліпити на листівці, там, де пишемо адресу, а „ 2. на другім боці, де пишемо текст.

і кооперація. В травні ц. р. відбувся перед лавою присяжних в Тернополі політичний процес проти 20-літнього Богдана Міхенка, обвинуваченого у вбивстві поліційного провокатора Степана Королюка, котрий скінчився засудом обвинуваченого на кару чотирилітньої тяжкої вязниці. Присуд неправосильний, бо проти нього вніс оборонець д-р Степан Баран жалобу неважности і в осени ц. р. відбудеться в цій справі розправа перед найвищим судом у Варшаві. З розправи подало „Діло" обширніше звідомлення в ч. 171 з 3. червня ц. р., де наведено зміст промови оборонця д-ра Ст. Барана, який бороначи свого клієнта, підчеркнув в промові провокаційні методи, — вони вийшли на яву в часі слідства і розправи, — що давніше у нас в Галичині не були відомі, а які до нас занесено з царської Росії. Дальше зазначено у звідомленні, що вже в часі розправи дехто з поліційних агентів присідався в шинку до присяжних суддів і старався вплинути на них в некорисному для обвинуваченого дусі — а найважніше, що з початком слідства підкинено в мешканні Міхенків картки для виказання компльоту в державній зраді. Тернопільська поліція політична оказала в даному випадку велику вразливість на свій гонор — небувала подія — і супроти того львівська прокуратура внесла обвинувачення проти відповідального редактора „Діла" п. Василя Мудрого про злочин клевети з § 209 з. к. Слідство веде львівський слідчий суддя Млинарський і він уже пересаухав ред. Мудрого, котрий буде переводити доказ правди і він матиме нагоду перед львівською лавою присяжних висвітлити на основі обширного матеріялу провокаційну діяльність польських поліційних органів. Буде це без сумніву найцікавіший процес з останніх літ.

„Шпіонська афера", широко розреклямована польською бруковою і народовою пресою для виправдання дальших репресій проти українського національного руху і потреби дальшого істнування польської політичної поліції, не минула і тернопільської округи. З початком липня ц. р. приїхав іменно — як впрочім що року — до свого батька, пароха в Оріхівці біля Підволочиск, пов. Скалат, студ. медицини берлінського університету Степан Куницький, братанич о. прал. Куницького зі Львова. Невдовзі потім прибув до нього у відвідини його товариш студент краківської академії мистецтв Михайло Вацик з Тернополя. Дня 9. липня ц. р. вечером вертав студ. Куницький з проходу домів і тоді заарештувала його патруля К. О. П. (корпусу охорони погранича) і віддала в руки поліції. Вкоротці заарештовано також і його товариша Вацика й обох відставлено до експозитури слідчої поліції в Сокалі, де передержано їх до 16. липня ц. р., виготовляючи в міжчасі величезне карне донесення про злочин в § 67 зак. кар., в якому з обох зроблено найнебезпечніших шпіонів, яких закрила польська поліція. В донесенні сказано, що Куницький прибув нарочно до Оріхівця над Збручем з доручення української військової організації в Берліні і д-ра Евгена Петрушевича, що стоїть він на услугах радянської військової розвідки, що привозить їй важні військові і політичні відомости і передає їх через Збруч сам або через свого товариша Вацика, звідки одержує відповідні інструкції. Все те була тільки буйна поліційна фантазія. Справою неповинних жертв поліційної фантазії занявся адвокат д-р Ст. Баран. Обох арештованих спроваджено до тернопільської слідчої тюрми, де їх пересаухав слідчий суддя Тільп, сам недавній поліційний комісар, що добре знає поліційні практики. Справа перейшла до палати радних і ця рішила випустити арештованих на волю, що й сталося.

Пожалування гідний скандал, що його викликав гурток радикальних демагогів на загальних зборах Повітового Товариства Кредитового в Тернополі дня 23. червня ц. р. знайшов своє закінчення в окружному суді яко торговельному в Тернополі. Відомо, що на ці збори привели тернопільські інтеліґенти радикали — згляднo їхня трійця — Ладика-Лисий-Олійник — ріжних нечленів, навіть кільканацятьлітних парубчаків з метою при їхній помочі захопити кооперативу у свої руки, хоч до її основання і розвою нічим не причинилися. Тому, що цей гурток радикалів не хотів допустити до провірки членства присутніх і счинив бучу, провідник зборів проф. Боднар розвязав збори. Мимо цього згаданий гурток завізвав своїх спроваджених прихильників, щоби остала в салі і продовжали збори, вибравши нового предсідника. Так і сталося. Оставші усунули давню управу і вибрали нову в складі самих радикалів (д-р Брикович, д-р Олійник і д-р Онуферко), відкликали цілу раду надзірну і вибрали одного члена — д-ра Лисого, — бо тільки збори мали вибрати одного члена — та розділили з памяти чистий зиск. Свої рішення подали до відома окружного суду з жаданням реєстрації нової управи, одначе суд відкинув їх домагання і уневажнив їхні збори. Надто у своїй демагоґічній загорілости виписали в Громадському Голосі несотворені річи і напасти, між иншим, що Пов. Тов. Кредитове зі свого майна приготовляє виборчий ундівський фонд у висоті 250.000 зол., хоч ціле майно кооперативи — рухоме й нерухоме — виносить всего пяту частину цієї квоти. В цій справі приїхав в липні ц. р. ревізор Ревізійного Союза українських кооператив п. Капуста зі Львова і по дводневній спеціяльній провірці знайшов всі книги в порядку, а тим самим ствердив, що не нарушено ніяких фондів, що товариство розвивається правильно і що напасти гуртка радикалів були лишень чорними інвективами. Чи це одначе вразумить радикальних загорільців, не знаємо, а навіть маємо право сумніватися, бо їм у відносинах до противного табору бракує доброї волі, а у товариських взаєминах часто звичайної товариської оглади і такту. На кождий випадок події з останніх часів спричинені радикалами в Пов. Тов. Кред. є сумним доказом, як демагоґія хоче запанувати над кооперацією, як це впрочім було не тільки в Тернополі. А цьому належить зробити кінець, бо инакше темні демагоґічні духи своїми невідповідальними виступами завалять всю нашу дотеперішню кооперативну роботу.

Всячина.

Що колись в Анґлії думали про комунікацію! Льондонські підземні залізниці при зміні кожного року роздають календарики; в річнику 1925 подано в них деякі інтересні історії про те, як колись дивилися в Анґлії на комунікацію. Ось так Сідґі Сміс, проповідник і письменник пише 1842 року: „Їхати залізницею — це чудове поліпшення людського життя. Людина стала птицею та може літати швидше й довше, як дика гуска". Джон Рескін, відомий естет, виявився великим консерватистом, бо 1843 року писав: „Їздити залізницею не називаю подорожуванням; тебе можуть запроторити куди тобі не треба й ти нічим не ріжнишся від багажу". Джон Стац, що 1598 р. видав опис Льондону, каже таке: „Ужиток коліс, що їх введено з Німеччини, сьогодня такий поширений, що багато людей сьогодня їздять колесами, хоч їх батьки ще ходили пішки". В газеті „Пенні Льондон Поуст" з 1750 р. читаємо, що тоді було стільки нападів на повозки та ноші, що слуги, які їх проводили, зброїлися в пістолі та рушниці. Уладження перших залізниць було дуже невибагливе; „Пенні Меґезин" з 1846 р. вважає великим поступом те, що багато возів отримало вікна, чим відріжнено другу клясу від третьої. В цьому самому часі управа залізниць зачала думати про охорону подорожних перед непогодою й казала в часі дощу заслонювати всі отвори в стінах вагонів заналісами або вікнами. На деяких лініях введено навіть вози третьої кляси до нічних подорожей з лямпами. 1829 р. появився перший омнібус на вулицях Льондону. 1660 р. король заборонив фіякрам стояти на вулицях та ждати гостей. Жалоби на перепони в комунікації на вулицях Льондону були доволі часті. Ось так 1598 р. Стоу пише, що число возів та колас стає небезпечне. 1839 р. в Чіпсайд було так багато возів, що можна було проскакати через цілу вулицю по кінських хребтах, не доторкаючись землі. 1634 р. роблено заходи, щоби через введення нош вулиці Льондону облегчити від возів, бо через те можна було усунути деякі почтові вози. — **М. Ч.**

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсевського у складі 30 осіб виступає:
Неділя 15.VIII. Копичинці.
Вівторок 17.VIII. Хоростків.
Середа 18.VIII. Хоростків.
Четвер 19.VIII. Теребовля.
Субота 21.VIII. Грималів.
Неділя 22.VIII. Грималів. 193 6-?

Двайцятилітний поматуральний зїзд Товаришів, що складали іспит зрілости в академічній ґімназії у Львові 1906 р. відбудеться не 8-ого, як було оголошено, але дня 29-ого вересня (лат. свято Михайла). Зголошення і інформації у п. д-ра Вас. Лаби, Львів, вул. Коперника 36. — Степан Ганицький, Семен Магаляс. 182 3—3

В ґімназії УПТ. з правом прилюдности в Городенці вписи і додаткові вступні іспити до клас I—V відбудуться 30. і 31. серпня о годині 9 рано. Початок шк. р. 1. вересня. Для замісцевих учеників вільних кілька місць в бурсі за винагородою натуралїями. Подання о приняття до бурси вносити до Дирекції ґімназії. — Управа. 240 1—3

До відновленого й поширеного (до 60 місць) у новім будинку Інститута СС. Василіянок у Станиславові приймається на удержання учениці місцевих шкіл, (головно ґімназії, семінарії і народньої школи.) Опіка, (відповідний провід), поміч в науці, фортепян (забезпечені). Кошти удержання поміркованi (не висші від приватних станцій). В (нар.) 7. кл. школі вправ і на I. та IV. курсі семінарії є ще вільні місця. Заведення має права державних шкіл. Зголошення вже приймається. Впис і вступний іспит 30. і 31. серпня 1926. р. 236 1—2

Додаткові вписи до мужеської учительської семінарії УПТ. (Рідна Школа) у Львові вул. Крупярська ч. 15 відбудуться від 30. серпня до 2. вересня. Вступні іспити на II., III. і IV. рік відбудуться 1. вересня; іспит на I. рік і поправчі 2. вересня. До іспитів належить зголоситися найпізніше 31. серпня. Листовних пояснень уділює Управа за присланням почтового значка на 50 сот. 235 1-4

В приватній жіночій ґімназії Кружка УПТ. в Коломиї відбудуться дальші вступні іспити до I. і вищих клас дня 30. і 31. серпня. Поправчі іспити рівнож в тих днях. Початок шк. р. дня 1. вересня. — Дирекція. 243 1-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

АКАДЕМИК, довголітній інструктор обійме лекцію від 1. вересня. Ласкаві зголошення до Адм. „Діла" під „Солідний". 238 1—2

ВДОВА інтеліґентна, молода, здорова, знаюча добре всяку галузь господарства глядає місця до самостійного ведення дому в місті або на селі. Довголітні свідоцтва і дуже добрі рекомендації. Адм. „Діла" Гаврищко. 234 1-2

ВУЛ. ДЛУГОША ч. 25. партер, близько ґімназії СС. Василіянок і школи Р. Ш. (УПТ.) станція для двох панночок при інтеліґентній українській родині. 246 1—2

ПОТРІБНИЙ солідний інструктор до трьох ґімназистів I, III, V. кл. Зголошення з поданням условій слати: Уряд парохіяльний Красноїля п. Ясенів горішний. 237 1—3.

СЕМИНАРИСТКА пошукує лекції найрадше в домі священика. Зголошення слати на адресу: Ірина Косар, Поліщі п. Джурин. 239 1—2

КОНЦИПІЄНТ глядає заняття у адвоката. Зголошення до „Діла" під „Концепієнт". 215 4—4

ПОШУКУЄТЬСЯ спільника-Українця до добре просперуючої реставрації на провінції (повітове місто). Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Реставрація". 231 2—2

В СОКАЛІ прийме інтеліґентна родина 2 або 4 панночки (учениці) на станцію. Відступиться осібний покій. Близші інформації уділить з чемности п. Володимир Звадюк — Сокаль, дім учительського мужеського семинара. 232 2—2

Д-Р ПРАВ прийме посаду концепієнта. Ласкаві зголошення під „юрист" до адміністрації „Діла". 152 2—2

ПАННОЧКИ або ученики знайдуть помешкання, харч і добру опіку при священичій родині на догідних умовах. Зголошення від 25. VIII. вул. Піскова ч. 25 II. пов. 214 2—3

МЕБЛЕВИХ СТОЛЯРІВ, кваліфікованих до робіт форнірованих (і будівельних) пошукує Д. Сімонович в Станиславові. 229 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Конкурс.

Виділ Товариства „Бурса св. о. Николая в Перемишлі" оголошує конкурс на приняття ґімназіяльних учеників на шк. р. 1926/27. Оплата в бурсі буде 40 прц. низша чим в інституті. Бувші вихованки мають поновно внести подання. Залягаючі з оплатою не будуть приняті. Подання з долученою карткою на відповідь належить вносити по конець липня ц. р. до Управи „Українського ґімназійного Інститута в Перемишлі", вул. Баштова ч. 34. На случай приняття Виділ повідомить петента про условія приняття. 60 3—2

Перльмуттера Ультрамарина

є безумовно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах золотими медалями в Брукселі і Медіоляні. 92 5—48

Машини - до писання -

з українсько польським письмом, бюрові меблі і всілякі прибори до машин поручає по найдешевших цінах

Ю. Ломага, Сенкевича ч. 4. Тел. 28—70.

Варцева майстерня для направи всіляких бюрових машин. 8152

вою просьбу о зворот коштів віченя полагоджено прихильно. Від Впов. Пана редактора Стовпюка дістав запевнення, що мені в тій справі поможуть. Подання внесено в перших днях мая, староство в Калуші відіслало до воєвідства дня 9. червня 1926 р. до ч. 22417. До нині та просьба ніяк не полагоджена.

Як маєте які впливи у воєвідстві, то дуже прошу поургувати в цій моїй справі, щоби вже раз єї вирішили. За сподівану ємкість згори дякую.

Остаю з високим поважанням
Іван Самотовка
управ. школи, поч. Войнилів.

* * *

Так представляються обі „суплїки". В першій ще йде тільки намагання, старання фальшивими доносами заслужити собі „похвалу" хлібоїдського штабу. Довжицька „суплїка" писана одною особою, але з огляду на сподівану реальну „похвалу" підписало її три особи. Ануж щось перепаде й одному, й другому, й третьому. Друга „суплїка", як видно зі змісту, є вже заплатою за якісь чиниться.

По широкому світі.

Чічерін, міністр закордонних справ СРСР, занедужав у Москві. Його заступник Літвінов веде тепер справи секретаріяту закордонних справ.

Ген. Авереску вибирається до Італії, щоби поробити приготування для італійської візити румунської королівської пари. Крім того Авереску має заключити конкордат з Ватиканом. „Тамп" повідомляє з Букарешту, що ген. Авереску буде старатися здобути від італійського уряду признання анексії Бесарабії.

Польсько-радянську залізничу умову підписано в Познані. Вона устійнює перевіз товарів з Польщі до СРСР. і навпаки — без перевантажування на кордоні.

Димісія Войкова? В пресі багато вісток про недалеку димісію радянського посла у Варшаві Войкова. Його наслідником мав би стати один з визначних опозиціоністів, що таким чином був би покараний на почесну баніцію. Говорять теж про кандидатуру Йоффе.

НОВИНКИ.

— Вітражі в Успенській (Волоській) церкві у Львові. На днях уміщено в трьох вікнах презвитерії Успенської церкви у Львові вітражі, які після картонів проф. Петра Холодного виконала відома краківська фірма Желенського. Вітражі, про які свого часу ми вже писали, можна назвати вповні вдатною розвязкою завдання, яке стояло перед малярем декоратором, що мав ріжноцвітними склами виповнити три віконні простори не ослаблюючи рівночасно сили світла. Вітражі — це в нашім церковнім „обиході" рідка поява. Як небудь уже в холмському Соборі, що його побудував король Данило, були „римські скла", які украшували теж середньовічні церкви Галича, то мистецтво вітражів у нас не поширилось. В новітних часах пробував завести вітражі до наших церков пок. Модест Сосенко. Цікавою його спробою в тому напрямі є вітражі в церкві в Підберізцях к. Львова. Поза тим мистецьких вітражів у нас не знали. В найкращім випадку спроваджувано з фабрик готові шабльони. Вітражі проф. Холодного мали вже час звернути на себе увагу не тільки своїх але й чужих знавців.

— В справі вбивства Романа Венклєра в поліційних арештах веде слідство комісія, зложена з ради. Крикевича і надком. Злотовського. Переслухано цілий ряд свідків, головно тих, що сиділи разом з покійним. Доходження комісії держать в тайниці, всеж таки вже тепер завішено в службі двох ключників, а саме старшого постерункового Василя Качора і пост. Петра Коханого. Пок. Венклєр був, як подає нинішня львівська преса, сотником польського війська. Коли так поводилася поліція з колишнім сотником, то як можуть почуватися під її „опікою" звичайні смертники?

— Божевільні на улицях міста. З причини переповнення кульпарківського закладу випущено немало нещасних божевільних на волю. Тому тепер дуже легко стрінути у Львові на вулиці божевільного. Були вже з того приводу й ріжні інциденти. Цікавий випадок мав місце у фризієрськім ателіє в готелі Жоржа. Туди прийшов гарно убраний панок, щоб обголитися. В часі голення заявив, нечайно, що йому зробилося недобре і просив післати по фякра. Одначе поки приїхав фякер, божевільний дістав сильного нападу. Так виглядають відносини безпечества в столиці краю...

— З хронічної хроніки. Крадіжи у Львові не переводяться. Вчора було знова кілька випадків. Так з варстату Якова Ляндава при вул. Медовій ч. 9 вкрали злодії 50 замків вартости 250 зол. — Герман Блязер, замешкалий при ул. Берка ч. 20. повідомив поліцію, що якийсь злодій вкрав йому з шафи золотий перстень вартости 800 зол. Крім того було кілька дрібніших випадків.

— Пожежа в Семянівці. Пишуть нам: Дня 12. серпня вибухла в Семянівці коло Щирця грізна пожежа. Згоріла стодола зі збіжем господаря Гриня Павлуса. Запалив її 10-літній син Павлуса Іван, що бавився сірниками. Огонь зльокалізувала пожарна сторожа з Острова.

— Українці під румунським чоботом. Комітет по обороні жертв білого терору на Балканах разом з Комітетом Бесарабців влаштував величезні протестаційні збори в Парижі проти режіму окупації і румунізації Бесарабії. Промовці, що один за одним виходили на трибуну (Жан Лонче, Анрі Барбюс, Цанян Кутуре, Поль Луї і инші), представники французького культурного громадянства, змальовували картину страхіть і терору, що за влади Румунії розцвів на Бесарабії. Резолюція, що її одноголосно прийняли величезні збори, ганьбить перед усім культурним світом режім Румунії, що надмірними податками, терором і т. ин. приводить Бесарабію до голоду, злиднів та політично-соціяльної неволі. Ціль, яку ставлять собі нинішні правителі Румунії — говориться в тій резолюції — є за всяку ціну зрумунізувати Бесарабію, цеб-то винищити українські, російські та еврейські елементи через масові вбивства, голод та насильну кольонізацію краю. Таким чином вони надіються здійснити висловлену одним із них (румунізаторів) думку — побачити „Бесарабію без Бесарабців". Збори підносять свій голос за плебісцит для населення Бесарабії, що само має вирішити свою долю.

— Світова хроніка. На Чехословаччині у місті Бешкові, у шпиталі для умово недужих, 800 осіб затроїлось несвіжим мясом. — Максим Горкий написав нову песу „Фальшива монета", яку ставитиме Макс Райнгардт.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Дещо про професійні школи.

Рік річно по закінченні шкільної науки доводиться чути нарікання батьків та опікунів, що їх діти в гімназії не хочуть зовсім учитися, або що вчителі не рахуються з тим, що дитина є мало здібна до науки якогось предмету, але клясифікують її остро, дають двійки і через те псують їй дальшу „карієру" і т. и. Батьки нарікають і журяться, бо щож зробити їм із дитиною, як вона дістане з латини чи німецького двійку? На ніщо здалося переконування дитини, щоб училася на „пана"; бо вона на граматику чи инший підручник і дивитися не хоче. Зате така дитина аж рветься до якоїсь фізичної праці, до будування моделів машин, що їх оглядала в підручнику фізики, до музики або співу. Чомуж не забрати дитину з гімназії і не вписати в професійну школу таку, в якій дитина вчилась би із замилуванням того, що їй подобається, або врешті віддати просто на науку до ремесла? І чи не краще було зробити це заразже після покінчення народньої школи?

До недавна наші громадяне майже стидалися давати дитину до якоїсь промислової школи чи до ремесла на науку і воліли бачити її марним біровим писарем чи канцелістом, бо всеж це „пан". Таких бідолашних, півінтелігентних, духово звихнених людей ще й нині доволі. Світова війна змінила в багато дечому погляди нашого громадянства і дозволила йому теж пізнати вартість ремесла і промислу, як для самих одиниць, так і для цілої суспільности. І щойно тепер показалося, наскільки некорисним було це колишнє нехтування професійними школами, а через те яка пекуча тепер недостача своєї професійної інтелігенції. А саме через витворення власного промислу й ремесла і вихоплення його з чужих рук — веде один з важних шляхів до визволення з теперішнього положення.

У нас покищо українських фахових шкіл майже зовсім нема. Одначе ми, платники податків для польської держави, маємо теж право користати з численних польських державних фахових шкіл. Шкіл таких є багато на просторі Галичини, Волині й Холмщини. Нижче подаємо спис тих шкіл, бажаючи, щоб у найближчім шкільнім році вписалося у ті школи якнайбільше українських дітей. У спис цей влучили ми також українські приватні школи, які передовсім треба піддержувати.

I. Рільничі школи.

1) Милованя, пов. Товмач.
Українська господарська школа Тов. „Просвіта".

2) Білокриниця, почта і стація Кременець.
Державна середня школа рільнича з відділами: рільничим і лісовим. Вишколює самостійних управителів і адміністраторів середних і більших маєтків. Умовини приняття: 7 кляс народньої школи, або 4 кл. гімн. і вступний іспит із польського, математики та фізики; вік від 14—18. Наука тревас 3 роки. При школі є фільварок, де ученики набувають практичні відомости, Є також бурса на 120 учеників з місячною оплатою 1·5 q жита. Школа віддалена 3 км. від залізниці.

3) Заліщики, воєв. тернопільське, почта і телеграф в місці.
Мужеська школа огородництва. Наука тревас 3 роки.

4) Ряшів, воєв. львівське, почта і телеграф в місці.
Державна школа молочарська. Наука тревас рік.

II. Семінарія домового господарства.

Школа інструкторок. Вишколює на учительки або інструкторки домового господарства.

5) Снопків під Львовом.
Жіноча господарська семінарія. Дволітній курс.
Відділи: огородництво, господарство, ручні роботи. Умови приняття: гімназійна матура.

III. Артистичні школи.

6) Яворів.
Краєва школа деревляного промислу. Відділи: 1-річний коедукаційний курс забавок і 3-літній курс меблевого столярства й різбарства для хлопців.

7) Коломия.
При фаховій школі деревляного промислу є відділи орнаментальної і фігуральної різби. Кляс 3 і вступна. Умови приняття: 4 кляси народні, 2 кл. гімназійні. Вік від 14—16.

8) Косів, воєв. станиславівське.
Варстати виробу диванів.

9) Львів.
Державна промислова школа, вул. Снопківська ч. 47. Відділ артистичного промислу. Умови приняття: 7 клас народньої

школи, або 4 кл. гімназійні, та вступний іспит з польської мови й рисунків.

10) Львів, вул. св. Софії ч. 1а.
При центральній кошикарській школі (коедукаційній) відділи галянтерійні меблеві.

11) Станиславів.
Краєва школа деревляного промислу з 1-річним курсом меблевого столярства, та 4-літнім курсом різбарства в дереві й камені. Умови приняття: 4 кл. народніх, або 2 кл. гімназійні

Іван Бочинський.
(Докінчення буде.)

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Дописи.

Скільщина. *(Діточе свято. — Сирітський захист.)* Із просоння, в яке попали значні ряди нашого громадянства, пробуджують нераз слова пісні, палкі та відважні промови, а ділають вони тимбільше, коли походять із діточих уст. Підем зневіреного духа дав діточий вечір у Сколім, уладжений 1. серпня ц. р. дітьми сирітського захисту. Вечір зачався вступним словом 10-літнього хлопчика, який взивав суспільність, щоби дбала про жертви війни — сироти. Батьки поклали голови в боротьбі за волю своєї землі. Лишилися по них діти та бажають виховання, науки, щоб колись станути в ряди борців за нашу справу. Після промови слідували ритмічні руханкові вправи дівчат і хлопців у супроводі музики або діточих хорів, декламації і національні танці укладу Авраменка. На закінчення сценічна картина: „Цариця землі". Діти були вивчені старанно, вистава та всі точки гарно виведені, декорації, строї, образи сценічної картини робили естетичне враження. Гості, переважно міщане та селяне, а також діти слухали з вдоволенням патріотичних пісень, та обсипували цукорками молодих артистів. Інтелігенція була слабо заступлена. Той вечір треба приписати в заслугу директорові кооперативи п. Ткачукові, що занявся підготуванням дітей, чим дав доказ, що й одиниця при добрій волі та енергії може виказатися конкретними успіхами праці. Діти робили враження не манекінів, а смілих та відважних козацьких правнуків. Виступали разом з ними також і діти з міста, а це робило дуже додатне враження, бо сиріт не треба відокремлювати. Вони повинні мати контакт також з иншими дітьми і по змозі виховуватися разом з ними. Сирітський захист у Сколім — це погана, тісна й вогка домівка. Діти живуть в негігієнічних умовах, які спинюють розвій молодих організмів. Сестри Служебниці, що ведуть цей захист, при найліпшій волі не можуть дати дітям відповідних санітарних умов. Тут мусить прийти в поміч суспільність, вглянути в захисти, де виховуються наші сироти, та горячіше ними занятися. Скільські сироти дадуть ще кілька представлень у близьких селах та місточках. Присутність на них усіх, що проводять свої ферії в Скільщині і Тухольщині, причиниться до затіснення нашого звязку з сиротами, до допомоги жертвам війни. — **Он.**

Печеніжин. *(Зїзд „хлібоїдів").* У салі польського „Сокола" відбувся у нас 11. липня ц. р. повітовий зїзд У. Н. С. („хлібоїдів"), скликаний знаними типами: Стовпюком, Стефураком і Тимуським. Ця трійка приготовляла цей зїзд в місцевім шинку Явеца Хаїма, вербуючи учасників горівкою, пивом і ковбасою. Горівка і пиво лились там, а чесна кумпанія щодня перед вечером ішла на кватиру до місцевого „гайового" Козачинського в три дороги. На жаль, вдалось їм тим способом позискати для себе двох чи трьох місцевих селян-радикалів, між ними й бувшого кошового місцевої „Січи" Андрія Горука. Сам зїзд відбувався під охороною поліційних багнетів. Прибули на нього місцеві і дооколичні гайові і деякі війти й писарі та згадані тутешні збаламучені одиниці, всіх разом около 20 людей. На самі наради вдалось дістатись і частині свідомих місцевих селян, котрі зараз в часі першого реферату Стовпюка стали робити свої уваги, а коли домагалися слова, поліція на знак згаданого Андрія Горука викинула за провідників, а за ними вийшли й инші. В салі остали лише зібрані гайові, війти і т. д. числом около 20, котрі вже й докінчили „зїзд". Головою повітового комітету вибрано згаданого Андрія Горука, а секретарем Миколу Лютого з Бані Березова, радикала і бувшого Усусуса. По зїзді відбувся „комерс" у Явеца, по котрім аранжери в дуже нетверезому стані розїхались у своясі.

Тернопіль. *(Відгомін процесу Міхенка. — „Шпіонська афера". — Демагогія*

українській території під Польщею. Всі батьки дітей, де школу безправно перемінено на польську (а це ділося всюди!) повинні негайно згідно з поданим покликом вносити відповідні протести. Діяльною в тому напрямку повинна бути в першу чергу вся наша сільська і міська інтелігенція, на яку вже і так скупчується безліч нарікань з приводу її байдужости і неробства. А статися це повинно негайно — так, щоби перед новим шкільним роком, перед вереснем дати змогу п. мін. Суйковському направити все лихо, заподіяне Грабським, його інспекторами і кураторами. Після того боротьба за рідну школу, за душу молодого українського покоління мусить перейти в другу та розгорнутися ширше й загальніше аж до побіди.

Одначе й цього мало! Поруч з протестаційною акцією мусить бути шкільна справа поставлена на ширших підставах, мусять бути в ділянці **всенароднього** й **середнього** шкільництва видвигнені кличі, які слід нам здійснювати твердо і послідовно, щоби забезпечити всебічно не лише український характер школи, але й піднести її рівень згідно з вимогами часу.

Отже поруч протестаційної акції мусять залунати по всій нашій земі особливо два гомінкі кличі: **Українська школа для української дитини! Український учитель для української школи!**

Українська школа для української дитини! — це значить, що на українській території ні одна українська дитина не повинна вчитися, а радше ломитися в чужій для неї по мові і по духові школі. Всі предмети включно з історією, географією і відомостями про Польщу (очевидно за винятком польської мови як предмету) повинні бути викладані по українськи. Крім того обовязковим предметом в українських школах повинна бути історія українського народу, географія українських земель і відомости про них. Все урядування в українських школах повинно вестися в українській мові, а таксамо написи на шкільних будинках повинні бути українські, а двоязичні (українсько-польські) там, де є якесь minimum (нпр. 15 прц.) дітей, яких батьки вдеклярували їх як приналежних до польської нації.

Розуміється, українська школа тільки тоді може бути дійсно (не формально!) українською, коли її душею, коли керманичем українського молодого покоління є учитель-Українець, який ту молодь любить, який її розуміє, який знає світогляд і традицію населення, серед якого несе каганець освіти. Тому з тим кличем: Український учитель для української школи! — тісно вяжеться домагання запроторенного в корінній Польщі укр. учительства повороту на рідну землю, до рідної школи. Крім того у всіх повітах з українською більшістю всі шкільні інспектори повинні бути української народности.

Ось чого ми мусимо домагатися, якщо хочемо врятувати й ублагороднити душу українського молодого покоління, якщо хочемо розсіяти темноту, кинути промінь світла під селянські стріхи і в робітничі комірчини, якщо хочемо двигнути наш нарід на вищий рівень і послідовно змагати до того, щоби він найшов своє місце в сімі инших культурних народів. **Ф. Ф.**

З життя Білорусинів.

Білоруська християнсько-демократична партія.

Спочатку всі білоруські посли виступали на парляментарній арені одноцілим фронтом. Вязала їх спільна національна плятформа і спільні засоби боротьби та оборони свого народу перед експериментами польської політики і перед польонізацією.

З часом у одноцілому Білоруському Клюбі став помітний розкол, що мав причину в відмінних поглядах поодиноких послів на соціяльні проблєми. Повстала окрема і найповажніша до тепер група, відома під назвою селянсько-робітнича білоруська „Громада", на чолі, якої став посол Тарашкевич. Її політична плятформа наклонилася помітно в ліво.

Та треба признати, що й инші політичні групи, що назрівали серед Білорусинів, були теж не менше лівими в соціяльних справах, бо всі вони базувалися виключно на селянстві, що складається в перевазі з дрібноземельного елєменту. Ми хочемо присвятити нині увагу ґрупі посла римо-католицького білоруського священика Адама Станкевича.

Пос. А. Станкевич зорганізував білоруську християнсько-демократичну партію, яка побіч „Громади" пос. Тарашкевича відіграє найповажнішу ролю в білоруському політичному житті. Пос. Станкевич опирається в своїй діяльности на малоземельних білоруських селян-католиків і на молодих римо-католицьких священиків. Недавно перевела політична група пос. Станкевича серед населення анкету в справі політичної програми своєї партії. Анкета причинилась у великій мірі до виясненя деяких політичних справ великої ваги, що їх важко було розвязати самим провідникам партії. На основі тієї анкети усталено деякі точки програми християнсько-демократичної партії.

Вважаємо доцільним ті точки дослівно передрукувати та поручаємо їх увазі нашого духовенства. Вони кидають дуже гарне а при тім незвичайно цікаве світло на тих білоруських інтеліґентних патріотів, що групуються біля свящ. Станкевича і які в своїй перевазі є римо-католиками і до того римо-католицькими священиками.

Ось і ті точки програми:

1) Праця партії ведеться на ґрунті християнської ідеольоґії, причім побіч католиків мають право належати до партії і православні; 2) Земля для селян без викупу. Костели і церкви мають дістати стільки землі, скільки в дійсности потребує духовенство згідно зі загально принятою трудовою нормою; 3) Церкву (катол. і православну) слід віддїлити від держави, щоби усунути фаворизування якоїнебудь релігійної групи населення. Партія є за автономією церков і полагоджуванням спірних справ при допомозі полюбовного поступування; 4) Навчання релігії в школах обовязкове за винятком випадків, де проти цього протестують родичі.

Великий політичний процес проти 33-ох Білорусинів за державну зраду.

В окружному карному суді в Вильні почалася дня 12. ц. м. розправа проти 33 Білорусинів за державну зраду. Акт обвинувачення закидує їм, що підшившися під партійну фірму „Визволення" вели протидержавну пропаганду. В цілу справу був замішаний також посол Соболєвський (Білорусин).

Вже на початку розправи ствердила оборона, що на лісті свідків виступає два конфіденти, котрі відграють найважнішу ролю в розправі, а які поміж свідками вписані два рази під ріжними іменами й прізвищами. Вони навіть складали два рази зізнання, кождий раз під иншим прізвищем. На саму розправу ні один з конфідентів не явився. Ця заява оборони та доказ, який вона на цю обставину перевела, зробили на салі велике враження.

Оборона поставила домагання відложити розправу та спровадити до суду обох конфідентів. По нараді суд прихилився до домагання оборони і розправу відложив.

Дійсно нечувана це подія, і можлива хіба тільки при пануючих у Польщі „лібералььних" відносинах, де конфідент виступає два рази в характері свідка, та складає за кождим разом инші зізнання, тобто зізнання за дві окремі особи.

В справі, де загрожене життя аж 33-ох осіб, така поведінка слідчих органів дикунська, некультурна і неможлива в ніякій цивілізованій державі.

З хлібоїдського смітника.

Суплікн до хлібоїдського штабу.

Даниловичівсько-стоцпюківський У. Н. С. популярно званий партією хлібоїдів, що для деморалізаційних цілей серед селянства Покуття, зідає з ласки польських можновладців кріваві гроші українського податника, після травневого перевороту розвинув „живу діяльність". Видно, що не лише Рачкевич чи Смульський тягували польський державний скарб викиданням податкових грошей на хлібоїдську акцію, але що те саме робить і ген. Малиновський, направляючи адміністрацію і держ. фінанси. Коломийщина, Снятинщина, Косівщина, Надвірнянщина, Калущина, Долинщина — ось повіти, де при допомозі старостів, мандатарів міністра внутрішніх справ, і сторожкої поліції відбувається деморалізаційний танець хлібоїдів. Звичайно з хлібоїдських „віч", відбуваних під преторіянською охороною поліції, нїч го не виходить, бо селянство вже не дає себе заманити на гачок хлібоїдської безхарактерности. За те то тут, то там трапляються здеморалізовані типи, ласі на наживу, які затягаються під нікчемний прапор хлібоїдщини. До них належать ледачі сільські хруні та безхарактерні підпанки.

Як представляється терен і обсяг „діяльности" хлібоїдщини, нехай посвідчать отсі дві „суплики", що попали в наші руки. Перша з них писана селянами Ілинець, снятинського повіту; друга учителем з Войнилова. Подаємо їх в **ориґіналі**, не змінюючи навіть тії коми.

I.

До відома Головній Управі У. Н. С.

Хвальна Партійо У. Н. С. яко член подаю до відома Головній Управі У. Н. С. що уидисти уляштовуют концерт і зїзд цілого Снятинського Повіту в Ілинцях на день неділя 15 серпня нібито посьвятить ювелей Івана Франка. Не тому я се подаю своїй Партії до відома що буде уидовське віче і що комуніст Онуфрій Осадчук погодив ся з уидистами але що я яко член У. Н. С. не буду міг виступити напроти сего дурусвідского туманиця котрі на кождім кроці старают ся пошкодити нашій Партії У. Н. С. хвалитися ни хочу тількі буду старатися аби мене Партія похвалила, бо дуже богато маю що писати али буде ліпше як буду ділати, блищі информації про мене Партія може дістати від Василя Петровского. Гаразд з Поважанєм послушні Пр. У. Н. С.

Вайалюк Дмитро
Ілинці дня 10. Серпня 1926. *Іля Ткачук*
Ігнат Щербак

II.

Войнилів, дня 9. серпня 1926.

Хвальна Гол. Управа
„Українського Народного Союза"
в Станиславові.

В червню ц. р. я просив Вас о інтервенцію у воєвідстві в Станиславові, щоби

Д-Р ЯРОСЛАВ ОЛЕСНИЦЬКИЙ.

Болюча справа.

Конґрес „International Law Association" і справа прав нац. меншостей.

(Докінчення.)

Відень, 10. серпня 1926.

Ще важнішою хибою цеї обовязуючої тепер процедури є її **тайність**. Якщо раз внесена жалоба, то меншости які її подали, не знають опісля нічого про те, що з нею сталося, чи мається стати.

Вияснення, які предложить евентуально інтересована держава на внесену жалобу, лишаються таємницею для подаючого жалобу, який тому і не має спроможности відповісти на них, ані відперти їх аргументами і фактами. Хоч би інтересована держава подала зі свого боку зовсім невірні, неправдиві або невідомі другій стороні аргументи і факти, то вони є внутрішньою власністю Ліги Націй. Отже властиве спірне поступування є виключене, виключений основний процесовий принцип: „Audiatur et altera pars" а цей, хто має останнє слово, себ-то заінтересована держава, звичайно виходить побідною рукою

Ця сама тайність має місце, коли справа находиться в „Комітеті Трьох", який, як вже згадано, складається з президента Ради і двох покликаних ним членів Ради. Цей комітет розсліджує жалобу, але заінтересована сторона теж не знає ані його складу, ані часу, коли йдуть наради над дотичною справою, ані висліду тих нарад. А коли цей комітет потребує або бажає ще яких інформацій, то звертається по них завсіди до інтересованої держави, а ніколи до сторони, що подає жалобу.

Щоби зарадити всім цим хибам; International Law Association на конґресі, відбутім в Штокгольмі в р. 1924, вибрала комітет, який мав виробити відповідні резолюції для предложення їх Союзові Націй. Ці резолюції, предложені сьогорічному конґресові, є слідуючі:

1) Товариство I. L. A., будучи переконане в потребі явности в справах жалоб меншостей, звертається до Ради Ліги Націй з вічливим проханням видати зарядження, щоби відповіди (вияснення), внесені державами на жалоби, були подавані до відома обвинувачуючим та щоби вони мали право внести на них свої заяви і уваги.

2) Товариство I. L. A. приймає до відома, що Рада Ліги Націй в останніх часах зарядила опублікування актів, що торкаються деяких жалоб меншостей і висловлює своє бажання, щоби на будуче ця практика була заведена щодо кожної внесеної жалоби.

3) Товариство I. L. A. висловлює вічливо своє бажання, щоби річне звідомлення Ґенерального Секретаріяту Ліги Націй обіймало також спис усіх жалоб, внесених меншостями з поданням справи, до якої відноситься жалоба та з поданням сторони, від якої вона походить, як також в якій стадії находиться справа.

4) Товариство I. L. A. признає, що деякі питання, що торкаються прав меншостей, мають характер адміністративний та тому не надаються до юрисдикції Міжнародного Трибуналу в Гаазі, всеж таки уважає, що Рада Ліги Націй дотепер не користала в достаточний і потрібний спосіб з цеї юрисдикції — відповідно до постанов дотичних договорів, на основі яких кожна ріжниця погляду щодо правної або фактичної квестії, що відноситься до прав меншостей, уважається за спірну, міжнародню справу, яка має бути предложена до вирішення Міжнародньому Трибуналові.

Крім цього поодинокі члени Товариства також зі свого боку предложили проєкти реформи як щодо самих прав меншостей, так і щодо поступування (процедури) в дотичних справах перед Лігою Націй.

Були це проєкти французького професора Брюнета, мадярського проф. Мадярі та Австрійця д-ра Кунца; реформи, пропоновані ними, мали би бути ще більш далекойдучі. Головні їх точки сходяться з тими, які я подав був ще в році 1923 в згаданій моїй розвідці. Очевидно, я промовляв і голосував за внесеннями дальше йдучими.

Професор львівського університету Ерліх промовляв взагалі проти резолюцій, подаючи як головний арґумент те, що в комітеті, який ті резолюції предложив конґресові, не було представника Польщі.

Конґрес ухвалив запропоновані комітетом резолюції, уважаючи, що покищо буде вже і це великим поступом, якщо Ліга Націй поніме їх навіть в тій формі